

"והערב נא" - בין הזמנים

הערות המערכת: מהדורת עלון "והערב נא" מיוחדת לבין הזמנים חוזרת ובגדול!!!

נשמח עדיין לקבל הערות והארות, חידושים ופתרונות למייל: elkanaacoen@gmail.com או למייל: elkanak331@gmail.com תודות למי ששיתף איתנו פעולה/ שלח תוכן / הפיץ / העיר הארות/ הערות.

בברכה, מערכת עלון "והערב נא-בין הזמנים"

תוכן הגיליון:

עמוד 1: פינת הירושלמי השבועית.

עמוד 2: חידון+טעם בקטנה.

עמוד 3: סיפור - הזכות בחברת החשמל, חזרה בתשובה, וקונה עולמו בשעה אחת, מסע חובק יהדות.

עמוד 4: כתב חידה והמשך טעימות מהדף היומי

☺ **מוגש כתוספת למנויי המייל דף**

בדיחות נפרד ☺ שימו לב: ניתן לעשות מנוי נפרד רק לדף הבדיחות!

הדלקת נרות השבת:

ירושלים: 7:02, מרכז: 7:17,
חיפה: 7:12, באר שבע: 7:21

צאת השבת:

ירושלים: 8:16, מרכז: 8:19,
חיפה: 8:20, באר שבע: 8:17

שבת שלום ומבורך!

פינת הירושלמי השבועית

מחשבות רעות הן הגורם ההרסני ביותר

דברים ז, טו: "והסיר ד' ממך כל חלי..."

ירושלמי שבת יד, ג: "ר' חונה ותני לה בשם ר' אליעזר בן יעקב: 'והסיר ה' ממך כל חולי' - זה רעיון, דאמר רבי אליעזר: 'ונתן |על ברזל+ על צוארק' (דברים כח, מח) - זה רעיון. א"ר אבון: 'והסיר ד' ממך כל חולי'- זה יצר הרע שראשו מתוק וסופו מר".

רעיון - פירושו הוא הרהורי צער ויגון המטרידים ומדכאים את רוחו של האדם.

הרהורים רעים אלו הם שורש כל הצרות והבעיות, זהו העול האמיתי על צווארו של האדם. חולי הגוף נובע בעיקר מחולי הנפש. האויבים המרכזיים של האדם הם העצבות, הפחד, הייאוש, התסכול והדאגה.

תשובות לחידון: 1. ולדי בקר, שהבהמה 'משגרת' = ממליטה. 2. עבני הכבוד. 3. לשון עיכוב, שנתעבב משה בהר סיני. 4. לפי שאהרון שמע לעם ואישר להם לעשות עגל, צריך להיענש אף הוא. 5. בשנה הראשונה לצאת עמ"י ממצרים, כי בני לוי לא חטאו בעגל. 6. אוטם ליבכם וכיסויו נקרא עורלה. 7. משום שהממון זה הדבר שמעמיד את האדם על רגליו. 8. שבת, משום שבהר יש מקום יותר גדול לזריעה ובבקעה הכל צומח כי לשם כל המים מגיעים. 9. כי כאשר אדם שובע הוא בועט במי שהשיעו. 10. פחד על הקרובים ומורא על הרחוקים.

חידון קצר על הפרישה עם רש"י

1. "שָׁגַרְאֶלְפִיךְ" - מהם האלפים? ומדוע זה קרוי שגר? (ז', י"ג רש"י)
2. "שִׁמְלֹתָי לֹא בָלְתָהּ מֵעֲלִיךְ" - מי היה מגהץ את שמלותיהם? (ח', ד' רש"י)
3. מהו לשון "וְאָשַׁב בְּהָר" המוזכר פה? (ט', ט' רש"י)
4. מדוע ה' ביקש להעניש גם את אהרון? הרי הוא בעצמו לא עשה עגל? (ט', כ' רש"י)
5. מתי היה ה"בָּעֵת הַהִיא" שה' הבדיל את שבט לוי שיקחו את ארון הברית? ומדוע דווקא בני לוי זכו בכך? (י', ח' רש"י)
6. מה הכוונה ב"עָרַלְתָּ לְבַבְכֶם"? (י', ט"ז רש"י)
7. "וְאֵת כָּל־הַיְקוּם אֲנִי בְרַגְלֵיהֶם" - מה הקשר בין הממון לרגליים? (י"א, ו' רש"י)
8. האם שנאמר "אֶרֶץ הָרִים וּבְקַעֲתָ" זה שבט לארץ ישראל? (י"א, י"א רש"י)
9. מדוע הוצרך הכתוב לומר לנו אחרי "וְאֶכְלַתְּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ" את "הַשְּׁמֵרוֹ לְכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם..."? (י"א, ט"ז רש"י)
10. מדוע נאמר בכפילות "פחדכם ומוראכם"? - הרי פחד הוא מורא. (י"א, כ"ה רש"י)

*תשובות נמצאות בעמוד הראשון.

טעם בקטנה - ווארטים ופוניים עיטובי חזן

"לֹא תַעֲרַץ מִפְּנֵיהֶם כִּי־ד' אֶל־הַיָּד בְּקַרְבְּךָ אֶל גְּדוֹל וְנוֹרָא: וְנִשְׁלֹ ד' אֶל־הַיָּד אֶת־הַגּוֹזֵם הָאֵל מִפְּנֵיךָ מֵעַט מֵעַט לֹא תוּכַל כְּלַתֶּם מֵהָר פֶּן־תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה: וְנִתְּנָם ד' אֶל־הַיָּד לְפָנֶיךָ וְהִמָּם מֵהוּמָה גְדֹלָה עַד הַשְּׁמָדָם" (דברים ז. כא-כג)

כתב בעל הטורים "כל האלפא ביתא בזה הפסוק **חוץ מ-ב'** רמז כי עוד יעשה פעם שנית (-וזה חיסרון ה-ב', כלומר שזה יופיע בשנית) נפלאות כימי צאתך מארץ מצרים"

ונראה לבאר כי ה"חיה" המתוארת כאן רומזת לעתיד לבוא למלכות רביעית (כפי שמובא בדניאל - אדום/ישמעאל). כשעם ישראל חזר לארצו, בקום המדינה, הקצו לנו אומות העולם מדינה קטנטנה ומשוסעת-זה מעט מעט...לא יוכלו לכלותם מהר מהר פן תרבה עלינו חיית השדה- אלו אומות העולם -שלא הכירו בארץ ישראל השלמה, ובזכות שלנו לרשת את כל הארץ המובטחת. מה עשה הקדוש ברוך הוא: והמם מהומה גדולה -הקים עלינו את מדינות ערב למלחמה אחר מלחמה, בכל פעם לוקחים ישראל ויורשים עוד חלק בארץ ישראל השלמה, לאט לאט! ומדוע לא נאמר "בידיך" אלא "לפניך"? כי באמת הישועות והניסים אשר נעשו בכיבוש ארץ ישראל היו מעל לטבע, ולא בידי בשר ודם לעשותם. אומנם ניצחנו, אבל הניצחון לא היה "בידינו" אלא "לפנינו" -בסייעתא דשמיא גדולה מלווה בניסים גדולים. (לע"נ גד בן אסתר)

"ואכלת ושבעת וברכת" - שעת האוכל היא שעת ניסיון, יכול האדם להיתפס לצדדים הנמוכים שבו ולהשאב אליהם, להנאת החושים הפרטית, באה התורה ומרוממת אותנו לברך ולקשר את אכילתנו לכל האידיאלים הנשגבים השזורים בה עד לתיקונו השלם של העולם, שהמזון שאנו אוכלים מקשר אותנו לחיים המלאים האלה, "לעלות משפלות הפרט לרוממות הכלל". ברכת המזון מורכבת מ-3 ברכות ועוד ברכה רביעית שתקנו כנגד הרוגי ביתר. לגבי ברכת הזן - תיקנה משה רבנו במדבר, כנגד המן שנאמר עליו שמתכונותיו התפעלו והושפעו בצורה מוסרית כל האומות כשנמס והגיע אליהם שאריות ממנו (עפ"י יומא עו.), שאף הקיום החומרי שלנו יש בו רמז והכנה לתיקון השלם של העולם (הרב קוק). דיוק נפלא מצינו בברכת הזן, ישנה את הטובה הגשמית הכללית הנרמזת במילה "טובו" - בתחילת הברכה ובסופה - "הזן את העולם כולו בטובו", "זן ומטיב לכל", אך באמצע הברכה ממופיע הביטוי "טובו הגדול" וכן - "שמו הגדול", וזה מכוון למדריגה גבוהה ואיכותית יותר, שהיא נחלתם של ישראל במיוחד, ולכן מודגש "ובטובו הגדול" - לא חסר לנו וכו". אנו מודים מעבר לקיום החומרי שבאכילה, גם על המגמה העליונה שבאכילה - המקשרת אותנו אל "רוממות הכלל" כנ"ל. (עפ"י הרב צב"י טאו שליט"א, חוברת "וברכת את ד' אלוקיך")

סיפור - טסע חובק יהדות בשיתוף חברת החשפול. מרגיש

מעשה היה ביהודי מקרית אוננו ששב בתשובה לפני 25 שנים, ושמו רועי גורי. הוא היה עדיין רווק והתגורר אצל הוריו. הללו באו מרקע דתי, עם הזמן התקררו אך נשארו מסורתיים, כשרות, קידוש בשבתות וחגים, מדי פעם חילקו צדקה...

לימים הזקין האב, וכבר התקרב לגיל 85, ובאלול תשע"ט חלה. שבת אחת התארח הבן אצל הרב שלזינגר וסיפר לו על המצב של אביו. אמר לו הרב: אני אישית נוכחתי אצל הסטייפלר כשהיה אצלו חולה, והסטייפלר אמר לו ששמירת השבת מאוד מסוגלת ויכולה לחולל נפלאות. והבן סיפר זאת לאביו...

הגיע תשרי תש"פ, יום אחד אומר האב החולה לבנו "אני רוצה לשמור שבת". אמר לו הבן: "אבא, שמירת שבת זה דבר רציני, צריך להתחיל בהדרגה. אולי קודם כל תתחיל בדברים שבפירסוי, ואח"כ תתקדם הלאה...". אמר לו האב: "בני אני רציני, אני הולך עם זה עד הסוף!"

חלפו שבועיים, והצמידו לאב פיליפיני. דבר ראשון שמעניין את האב זה האם מותר לגוי הזה לחלל שבת בשבילו. למדו הלכות אמירה לנכרי, מה מותר מה אסור. כך עברו שלושה שבתות של שמירת שבת כהילכתה, ו'ברוך דיין האמת' האב נפטר.

איפה קוברים יהודי ש-85 שנה לא שמר מצוות, ושמר שלושה שבתות לפני הפטירה? נכנסו למרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לשאלו. השיב להם: יהודי ששמר שלושה שבתות אחרונות ונפטר כשומר שבת, נקבר בחלקת שומרי שבת! קונה עולמו בשעה אחת.

אחרי 29 יום האבא מגיע בחלום לבנו ומבקש ממנו לבוא איתו למסעדה... הבן מצטרף והם מתיישבים, אבל אין מה לאכול... האב מוציא שתי גמרות נדה, בדיוק מה שלומד הבן בדף היומי. ואת כל הסוגיות המסובכות שבסוף המסכת, האב יושב ומסביר בטוב טעם ודעת לבן...

"אבא, מאיפה אתה יודע את כל זה?"

אמר לו האב: "בני, כשאתה ישבת ולמדת דף היומי, אותי לימדו פה למעלה דף היומי... אתה עלית ונתעלית, והעלית אותי איתך."

בינתיים, המלצר מגיש כוס קפה... הבן לוקח את הכוס, מתחיל לברך, וכשהוא מגיע לשם ה', הוא מתחיל להאריך ולכוון... אבא שלו, שרק שמר שלושה שבתות, מתקן את הבן שלו ואומר לו: "בני, לא כך מכוונים את השם, כתוב במשנה ברורה כך וכך..." סיימו ללמוד, והאב מבקש מהבן: "תמשיך ללמוד, טוב לי עם זה..."

עברה תקופה ויום אחד פוגש הרב שלזינגר בקרית הרצוג את הגר"א שוורץ שליט"א. שואל הרב שלזינגר את הרב שוורץ בהתפעלות: "איך יתכן שיהודי שחי 85 שנה בלי לשמור מצוות, ורק שמר שלושה שבתות, והוא כבר יושב בגן עדן, לומד סוגיות סבוכות בש"ס ומבין בכוונות השם ועוד מלמד אחרים... מה הולך פה!?"

שואל הרב שוורץ את הרב שלזינגר: "תגיד לי, לאבא של רועי קוראים אולי ששון?"

אמר לו הרב שלזינגר: "מאיפה כבודו יודע, זו רוח הקודש?" סיפר לו הרב שוורץ: לפני 25 שנים התעוררה בעיה מורכבת בכל הארץ בנושא של עירובין... הלכה פסוקה בשולחן ערוך: אם יש גוי, או יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, אפילו אחד בכל העיר – העירוב לא תקף! ההיתר היחיד שיוכל לעזור זה אם יהיה מושל בעיר שיכול להיכנס לכל דירה בכל העיר מתוקף תפקידו מבלי לבקש רשות מבעל הבית ולהניח שם את חפציו... ואם אדם שומר תורה ומצוות ישכור מאותו מושל את הזכות להניח את החפצים שלו בכל בית מתושבי העיר מבלי רשות מהדייר, אז לאותו יהודי יש זכות מסויימת בכל דירה שבעיר, והעירוב תקף.

כל זה היה טוב ויפה לפני שהופיעה הדמוקרטיה... פעם היו דיקטטורים, היתה להם משילות אמיתית בכל העיר, והם יכלו לעשות מה שהם רוצים ולדרוך היכן שהם רוצים... אבל היום, בעידן הדמוקרטיה, אפילו שוטר לא יכול לדרוך בבית שלך בלי אישור וצו מבית משפט... אז מה עושים?

יהודי ת"ח בשם הרב מושקוביץ, חשב על רעיון גאוני! על פי חוקי המדינה, בשעוני החשמל רק לחברת החשמל מותר לגעת, כך, ננסה להשיג אדם חשוב בחברת החשמל שיפתור לנו את בעיתנו!

הרעיון זכה לתמיכה ואהדה מכל הרבנים ואין חולק... אבל איך מבצעים את זה? נפגשו הרבנים עם כמה וכמה מנהלים מחברת החשמל, אבל אך אחד לא מבין מה הם בכלל רוצים, וכולם דוחים אותם...

כאופציה אחרונה, נסעו לקרית אוננו לפגוש את סגן מנהל אזור המרכז של חברת החשמל... שמו ששון גורי. הסבירו לו את הרעיון, ושזה יגרום לשמירת שבת בכל הארץ, ששון חתם והחתים גם עוד מנהלים. אותה שבת ששון גורי עשה בשבילה, לא נתנה לו לצאת מן העולם כמחלל שבת. ותוך פחות משלושים יום, והוא כבר מלמד את כל בכי הסוגיות המורכבות ביותר בגמרא... (אפריון שלמה)

כתב חידה ומקורות לפתרונות בצידו

יחד עם משמש בחג יוצאים, סוכה ב, ד
 ובצום יבחנו הבקאים. יומא ח, ה
 בספנה בשבת לא חוטאים, חולה שיש בו סכנה
 ופטור בשנה כשחשך מודאים. שבת ב, ה
 חובה להיות פורקים ונושאים, ב"מ ב, י
 אבן תלויה כולם רואים, ב"ב טז:
 אב ובניו למטה נקראים. בראשית מח, א
 יתן אלקים הכל לשונאים, דברים ז, טו
 ואין לזעק כשבשבת באים. שבת יב.
 המכה, לא מהתורה נלמדה, דברים כח, נט
 ובמזל, אחד יקח לסעדה. נדרים לט:
 הרבה תמנע, בבקר בסעודה, ב"מ קז:
 אם יחיה או ימות, צדיק יגידה. ברכות ה, ה
 לא תחזור עליך מבית עבודה, שמות טו, כו
 כי אהבה אשה את דודה. שה"ש ב, ה
 הדבר בידיך, אם תשמר בהקפדה, צינים ופחים בידי אדם, כתובות ל.
 סימתי? ומה עם תודה? ברכות נד:

העשך טעם בקטנה

והיה אם ששמע תשמעו אל מצותי (י"א, י"ג) ראשי התיבות בגימטריה תשמח, כי אם מקיימים את המצוות בשמחה, זוכה האדם ובא לידי ואכלת ושבעת בשפע רב. (אהבת ישראל)

אמר ה"אמרי נעם" מדיז'קוב: "ועתה ישראל, מה ד' א-להיך" - כאשר ירצה אדם מישראל לדעת את מידתו של הקב"ה ושבחיו, אזי "שאל מעמך" - יש לו לשאול דבר זה מעצמו, דהיינו יתבונן בגופו ויראה כיצד אינו יכול אפילו לנענע את אצבעו אלא בכוחו הגדול של הקב"ה... (אמת ויציב)

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת:

החזן והמורה ער ר' נפתלי בן יוסף הכהן ז"ל

במלאות 20 שנה להסתלקותו בכ"ג אב

ת.ג.צ.ב.ה.